

revne mestne ženske. Ker je že pretečenega mesca enkrat prišlo potrebno privoljenje k vstanovitvi te šole, je tudi soseskin zastop postavno kar hitro 5 možev izvolil kot krajne šolske svetovalce. Zato smo se nadejali, da se bo saj za drugo poletje že toliko potrebna slov. šola za našo okolico odprla. Vendar kakor se zdaj kaže, smo se goljufali. — Okrajni šolski svet je sicer že tudi izvolil šolskega ogleda za to šolo v osebi g. Ludvika Herzmann-a, usnjarskega mojstra v mestu, ki je pravicoljuben mož. A to menimo, da ima premalo časa in tudi morebiti dosti premalo učenosti, da bi potrebe ljudske šole zapopasti zamogel. A glejte, mestni župan in jegovi tovarši iz dobra ne bodo potrebnih prostorov naše okolici prepustili, kakor se zdaj kaže, če tudi novi šolski ogleda in drugi gg. v mestu, posebno oni, ki so v okolici večji posestniki in bi kot taki morali zdatno k zidanju nove šole pomagati, pravijo, da bi bilo prav in pravično, da bi se stara šola okolici prepustila, ktera se je združenimi močmi tačas zidala, ko je še mesto in okolica bila le ena soseska. Znotranjo pripravo šole je cesarica Marija Terezija priskrbeli z 50 zlati, ktere je v ta namen darovala. Zato tudi to poslopje ni v nobenih zemljišnih knjigah vpisano, ker je bila lastnina ne samo mesta, temuč cele okolice ali celó celega okraja. — Okolični zastop je že mestne očete pred več tjedni pismeno prosil v tej zadevi hitrega rešenja, a „Cillier Anzeiger“ 21. t. m. poroča, da je 19. t. m. bila seja in se je ta prošnja šolskemu odseku izročila, kateri jo bo seveda še le Bog vedi kedaj rešil. V deželnem zboru in doma je g. župan že večkrat o tem govoril, da se mora naša okolica iz mesta izšolati, v djanji pa tega nasveta ne podpira. Zato bo gotovo treba, da zastop naše okolice že zdaj misli, kje bi začasno stanovanje za 3razredno novo šolo najel, ker drugače še prihodno leto tiste ne dočakamo. Kajti pot do pravice, ki se po tožbi in doktorjih išče, je dolga, če tudi v tej zadevi gotovega uspeha upamo. Saj še so sodnije v Avstriji pravične in ne gledajo na imeničnost osebe.

Iz Selnice nad Mariborom. (Šola — društvo sv. Mohora.) Ker šteje naša fara 350 za šolo pripravnih otrok, zato se je po sklepu dež. šolsk. sveta tukajšna dvorazredna učilnica razširila v trirazredno. Na ta način se ni samo dokaj zljajšalo težko breme našemu vrlemu, že mnogo let tukaj delajočemu g. nadučitelju, ampak tudi šolarji bodo se ložej podučevali v ne prenapolnjenih sobah. Novi g. učitelj je svojo službo 15. t. m. nastopil.

Koncem meseca febr. nehala bode za tekoče leto nabira udov družbe Sv. Mohora. V naši fari nam ni samo velika večina starih udov zvesta ostala, temuč pristopilo je tudi še veliko novih. Posebno marljiv v nabiri udov bil je naš g. podžupnik A. Š., ki je vsako količkaj ugodno priliko porabivši, ljudem razlagal blagi namen in veliko

korist družbe. Tako bode letos v kraj slovenske zemlje, kder je mnogo nam sovražnih nemških naseljenikov, več pa še ponemčenih Slovencev, priromalo kakih 360 slovenskih knjig polnih najlepše duševne hrane. Ko bi pač vsi tako delavni bili v svojem jako širnem delokrogu, izginile bi polagoma župnije z malobrojnimi udi sv. Mohora, kakoršne se še nahajajo zlasti po slovenskih mejah.

Iz Ljubljane. Kmalu bode prišel čas, da bode treba na Notranjskem namesto dr. Koste voliti novega deželnega poslanca. Konservativna stranka imela je doslej navado, pri volilcih samih popraševati, kterege kandidata namerava voliti, preden je očitno razglasila svojega kandidata. To se je zgodilo tudi sedaj in „Novice“ priporočajo volilnim možem, da naj se zbirajo in posvetujejo o tej reči. Najbrž se bodo za kandidata izvolili rojaka svojega g. Vilharja, kterege je konservativna stranka že namesto g. K. o r e n a priporočala. Kolikor čutimo, tudi Mladoslavenci tej kandidaturi ne bodo nasprotovali.

Tudi naši nemškutarji se že pripravljajo na volitve in se nadjajo celo zmage. Pa tako daleč vendar še nismo prišli in Notranjcem, ki so se pri volitvah za državni zbor res jako slabo obnesli, se že odpirajo oči. Dr. Razlaga se menda že sramujejo. Kajti on je največ kriv, da jih nemčurji imajo že za tako nenarodne, da mislijo prodreti z ustavovernim kandidatom. A v tem se silno motijo.

Dr. Razlag je takrat, ko je bil voljen za državnega poslanca, pri mnogih še veljal za narodnjaka; a sedaj, ko ga ustavoverci že k svojim prištevajo, ko mu ustavoverni srenjski zastopi ponujajo častno meščanstvo itd., začeli so njegovi volilci strmeti in se ne bodo dali več tako lahko na led speljati, kakor takrat. Notranjci so odločni narodnjaki in nemčurski kandidat, če bi bil sedaj dr. Razlag sam, nima nikakoršnega upanja vjeti le par glasov.

Iz Ptuja 19. febr. Ptujaska narodna čitalnica bode napravila v postnem času dve večji zabavi. Pervo: v nedeljo 28. febr. a) igra na glasoviru, b) igra na citrah, c) deklamacije, d) petje (kvartet), e) tombola. Drugo: v nedeljo 14. marca: a) Glediščina igra: „Brati ne zna“. b) igra na citrah, c) petje, d) tombola. Vnanji udje se s tem prijazno vabijo k obilni udeležbi. Začetek ob 8mih zvečer.

Odbor.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Naš cesar so se oni dan podali v Buda-pešt, kder so pozvali zastopnike raznih strank ogrskega zbora na razgovor. Vsak čas se nadjamo zvedeti imena novih ministrov ogrskih. Čudno pa je, da se je najmočnejši nasprotnik Deakove stranke nekako sprijaznil z Deakovci, — namreč poslanec Tisza. Morda hoče biti z prijateljem Gyczyjem minister. Tako bi le-

vičarji, v Deakovce preoblečeni, gospodarili na Ogrskem. Za Madžare bo to koristno. Ali za druge, od Madžarov potlačene narode, škodljivo. Ni še dolgo tega, kar so Madžari vzeli ubogim Slovakom poslednjo gimnazijo, akoravno so jo ti s težko nabranim denarjem bili ustanovili. Madžar bil je od nekdaj, in ostane sovražnik Slavjana!

Na Dunaji so liberalni ustavaki vsled Ofenheimove pravde jako iznemirjeni. Bojijo se ministerskega poloma. Govori se že med njimi z velikim strahom in drgetcem, da bo — hudi general Koller predsednik novemu ministerstvu. Mi pa rečemo, če bi general Koller le polovico tega storil našim ustavačkim in liberalnim prusakom, kar je zadjal svoje dni Avstriji zvestim Čehom — no, potem smo ž njim precej zadovoljni!

Durajski državni zbor je tako dolgočasen postal, da nam bralci „Slov. Gospodarja“ naj odpustijo, ako jih ž njegovimi posli dnes ne nadlegujemo.

Na Českem sta te dni pri volitvah za državni zbor zmagala zopet 2 Staročeha, kar ustavake hudo jezi, nas pa jako veseli. Zato pa želimo tudi na Kranjskem, naj zmaga pravi narodnjak, ki bo vredno zastopal mesto nepozabljivega nam dr. Koste. Dalmatinci se zdaj veseljujejo velike zmage, katero si je pridobila njih slavjanska narodnost po čvrstem postopanju njihovega vrlega c. k. namestnika, generala Rodiča. Kljub zahtevam dunajskih ministrov zadobi hrvatski jezik svoje popolne pravice pri vseh deželnih uradih. Kedaj bomo mi Slovenci tako daleč prišli?

Vnanje države. Pruski cesar Viljem, njegov mogočni minister Bismark in pa prvi general Moltke, vsi trije bolehaljo. No mlad ni nobeden teh stricev in če jih smrt pobere, si bo marsikdo v Evropi oddehnil. To pa po pravici. Vsaj so krivi, da mora vsa Evropa tako strahovito veliko za vojake in vojne žrtvovati — leto na leto. Poslednji čas so tudi črno vojsko podvrgli vojnim postavam. Vsak prusk Nemec nosi vojašk telečnjak do 42. leta starosti. Vsled tega ima Prus blizo 2 milijona dobro orožanih in izurjenih vojakov. To pa sili sosedne države do enako silnega prizadevanja in stroškov za vojaštvo! Kam bomo še le prišli?

Francozi nimajo s svojim državnim zborom nikakove sreče. Tak je razdevan, da, kar dnes sklene, jutro po zvijačnem spletkovanju strank zopet podere. Ali bo republika ali kraljestvo ali cesarstvo, tega sami ne vedó. Pri vinu pa imajo veliko sreče. Lanskega dobrega vina so toliko prodali na Nemško, da so veliko milijonov žoltnih tičkov ali zlatov v deželo dobili.

Španski mladi kralj Alfonzo menda ne bode pravemu kralju Karlu VII. dolgo ključoval. Po vseh straneh bo njegova vojska tepena. Komaj je iz bojišča pete odnesel. Skoro bi ga bili Karlisti v železniškem vozu ustrelili. Naposled so mu

v Avili, kder je bila sv. Terezija rojena, z žerjavico sobo pogreli pa tudi skoro zadušili.

Na Turškem v Mali Aziji je strahovita lakota. Tri leta že niso ničesar pridelali, a davke je Turk vedno iz ljudi drl. Zdaj pa lakote umirajo. Cele vesi so prazne prebivalcev. Nihče ne pomaga!

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptujja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

(Dalje.)

Z ustanovljenjem vseučilišča so si Hrvati pridobili slavo, ktera jim ostane, dokler bo Hrvaška zemlja. Ta ustanova nam kaže, koliko zamorejo združene moči, in resnično domoljubje! — Rekel bi, da čudeže dela. Vseučilišče, moj človek, to ni mala reč! Za to je treba pred vsem mnogo mnogo denarja. Vzemimo na primer le 20—25 profesorjev, — na polnem vseučilišču z vsemi 4 fakultetami, t. j. bogoslovje, modroslovje, pravstvo in zdravilstvo, pa še jih treba več, — z letno plačo po 2000 fr. (na bečkem vseučilišču so profesorji plačeni po 3, 4, 5 tisoč in še više) to znaša na leto 40—50.000 fr.! Samo za plače mora biti tedaj kapitala 1 milijon. Kde pa so prostori za uk, kde učna sprava, kde sto in sto drugih potrebnih reči? Ali vse to so spravile vkup domoljubne žrtve. Je znabiti Hrvatov, ki so se lotili tega velikanškega dela tako obilno število? Vseh prebivalcev v Hrvaški in Slavoniji je 1,782.000 duš; iz drugih jugoslovanskih dežel so se le malo vdeležili. Ste znabiti Hrvaška in Slavonija tako silno bogati? Obče je znano, da ni. Ondi je malo obrtnijev; razun kakih treh mest, malo trgovine in dнарnega prometa; še zemljedelstvo in kar je ž njim v zvezi, se nahaja iz večine na nizki stopnji. Sicer pa so v rodovitem zemljišču še obilni zakladi shranjeni. — Kako je tedaj bilo mogoče dognati tako težavno podvzetje? — Ponos Hrvatov, Juraj Strossmayer, škof v Diakovaru je položil prvi v ta namen 100.000 fr. in hitro se mu je cela vrsta blagih domoljubov pridružila. Županije, mesta, trgi, velikaši, seljaki; vse je polagalo svoja darila na altar mile domovine, in tako se je delo združenimi močmi srečno končalo, in dné 19. oktobra 1874. sijajno in svečano venčalo. — In mi Slovenci? V sedanjem položaju bratrne razprtije ne vem, alj bi zamogli nižjo gimnazijo ustanoviti; in vendar nas je tudi blizo poldrugi milijon. — Čem dalje nazaj nas je potisnola nesrečna nesloga, tem bolje želim tēj najmlajši sestrici v avstrijskih deželah, naj poleg najstarejše v zlati Prazi, ki že nad 500 let šteje, krepko raste, cveti in obilno zlahtnega sadu rodi. —

Še en učni navod moram omeniti „narodni muzej“. Tudi ta je delo domoljubja. Kakor skrbno